

**DOKUMENT NÁRODNÍ SKUPINY PRO IMPLEMENTACI
MEZINÁRODNÍHO HUMANITÁRNÍHO PRÁVA**

**ZNAK ČERVENÉHO KŘÍŽE,
JEHO OCHRANA A UŽÍVÁNÍ**

Praha

19.06.2018

1. Úvod

Cílem tohoto materiálu je seznámit veřejnost s ochranou a podmínkami užívání znaku **Červeného kříže** a ostatních jemu rovnocenných mezinárodních rozeznávacích znaků, známých souhrnně též jako znaky Ženevských úmluv a dodatkových protokolů¹ pro zdravotnickou službu.

Symbol **červeného kříže na bílém poli** je jedním z nejstarších mezinárodních rozeznávacích znaků a současně jedním z vůbec nejpoužívanějších. Mezinárodním společenstvím byl zaveden rezolucí ustavující konference Červeného kříže (Ženeva, 1863) a Úmluvou o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků polních armád (Ženeva, 1864).

Znak Červeného kříže je v povědomí veřejnosti zapsán jako symbol související s první pomocí či obecně se vším zdravotnickým, avšak málokdo ví, že tomu tak zcela není, že není dovoleno používat tento znak libovolně – ať již na všech zdravotnických zařízeních, lékárnách, místech první pomoci, upomínkových předmětech, komerčních produktech či v reklamě atd. – a že takové jednání může být kvalifikováno jako **přestupek** či dokonce **restný čin** a přivodit odpovídající sankce.

Dokument poskytuje odpovědi na otázky, za jakých podmínek a k označení jakých osob či objektů je užití znaku Červeného kříže přípustné a kdy nikoli.

Materiál vydala **Národní skupina pro implementaci mezinárodního humanitárního práva**, které za účasti Ministerstva obrany ČR, Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstva spravedlnosti ČR, Ministerstva kultury ČR, Ministerstva životního prostředí ČR, Českého červeného kříže a dalších subjektů předsedá Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Český červený kříž se sídlem v Praze², jediná státem uznaná národní společnost Červeného kříže v ČR, jehož úkolem je mimo jiné šířit znalosti o ochraně znaku Červeného kříže i o jiných ustanoveních mezinárodního humanitárního práva a vydávat souhlasy s užíváním znaku Červeného kříže, je připraven komukoliv

¹ Jedná se o **Ženevské úmluvy na ochranu obětí války z 12.8.1949**:

- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli (tzv. I. Ženevská úmluva), vyhlášena pod č. 65/1954 Sb.;
- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků příslušníků ozbrojených sil na moři (tzv. II. Ženevská úmluva), vyhlášena pod č. 65/1954 Sb.;
- Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci (tzv. III. Ženevská úmluva), vyhlášena pod č. 65/1954 Sb.;
- Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války (tzv. IV. Ženevská úmluva), vyhlášena pod č. 65/1954 Sb.

a **Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám z 12.8.1949**:

- Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z 8.6.1977 (tzv. I. Protokol), vyhlášen pod č. 168/1991 Sb.;
- Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter z 8.6.1977 (tzv. II. Protokol), vyhlášen pod č. 168/1991 Sb.;
- Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku z 8.12.2005 (tzv. III. Protokol), vyhlášen pod č. 85/2007 Sb.m.s.

Elektronicky jsou dostupné např. na adrese

http://www.cervenkykruz.eu/cz/nsmhp/Zenevske_umlavy_a_dodatkov_e_protokoly.pdf

² Kontakt – viz www.cervenkykruz.eu

poskytnout radu či konzultaci při praktickém uplatňování pravidel pro užívání těchto rozeznávacích znaků.

2. Červený kříž a další rozeznávací znaky

Znak Červeného kříže (a znaky s ním rovnocenné) je historicky spojen s **Mezinárodním hnutím Červeného kříže a Červeného půlměsíce** (známým též jako Mezinárodní Červený kříž) tvořeným národními společnostmi³, Mezinárodním výborem Červeného kříže a Mezinárodní federací společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce.

Jeho počátek spadá do roku 1863. Tehdy byl v Ženevě ustaven Mezinárodní výbor Červeného kříže (ICRC) a po jeho mezinárodním uznání počaly v jednotlivých státech vznikat národní společnosti Červeného kříže. Motivem založení Červeného kříže bylo utrpení raněných během válek, neboť do té doby neexistovala žádná systematická zdravotní péče. Prvotním cílem Červeného kříže bylo zajistit péči o raněné a iniciovat polní zdravotnickou službu v jednotlivých státech prostřednictvím národních společností Červeného kříže. Současně s tím si Červený kříž vytkl za cíl zakotvit nedotknutelnost zdravotnické služby (i raněných a nemocných) před útokem, kterou bylo třeba učinit navenek rozpoznatelnou. Postupně se poslání Červeného kříže rozšiřovalo (o pomoc obětem přírodních katastrof, zdravotní, sociální či edukační činnosti apod.) a současně narůstala mezinárodní institucionalizace ochrany obětí ozbrojených konfliktů a jiného násilí.

Stejný účel a rovný status přiznaný Ženevskými úmluvami a jejich dodatkovými protokoly mají následující čtyři rozeznávací znaky:

- **Červený kříž,**
- **Červený půlměsíc,**
- **Červený lev a slunce** (od roku 1980 není užíván žádným státem),
- **Červený krystal** (tzv. znak III. Protokolu).

Každý stát volí k trvalému užívání vždy pouze jeden z těchto znaků – v případě České republiky je to znak **Červeného kříže**.

³ Jde o společnosti Červeného kříže, společnosti Červeného půlměsíce a společnost Davidovy hvězdy. Každý stát může založit pouze jednu národní společnost. Tyto společnosti jsou založeny aktuálně ve 191 státech světa.

Uvedené znaky mají dvojí navzájem nezávislou funkci – ochrannou a identifikační.

- **ochranná funkce** – zajišťuje v době ozbrojeného konfliktu ochranu takto označeným nemocnicím, ošetrovnám a dalším zdravotnickým jednotkám⁴, jejich personálu a nemocným a raněným, kteří se v těchto jednotkách nacházejí.
- **identifikační funkce** – označení příslušnosti osob, vozidel, budov a podobně k některé ze složek Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, a to jak v době míru, tak v době ozbrojeného konfliktu⁵.

Je potřebné zdůraznit, že **ochranná hodnota znaků** je především dána tím, že v myslích lidí jsou jako ochranné symboly zakotveny, přičemž toto spojení se vytváří již v době mírové. Nesprávné užití znaku, byť neúmyslné, **může vážně ohrozit zdraví či životy**, neboť podlomí důvěru druhé strany v povahu objektů rozeznávacím znakem označených. Proto je používání uvedených rozeznávacích znaků přísně limitováno. A proto je třeba i v době mírové důsledně dbát, aby nedocházelo k jejich zneužívání.

▪ Doporučená provedení rozeznávacích znaků

Podoba a podmínky používání těchto znaků jsou upraveny **pravidly mezinárodního humanitárního práva**. Jedná se zejména o již zmíněné Ženevské úmluvy z roku 1949 a jejich dodatkové protokoly z let 1977 a 2005.

Ženevské úmluvy ani dodatkové protokoly **provedení znaku Červeného kříže** nijak blíže nevymezují – nestanovují například přesný tvar kříže, odstín jeho červené barvy

⁴ **Zdravotnickými jednotkami** se dle mezinárodního práva obecně rozumějí zařízení a jiné jednotky organizované ke zdravotnickým účelům, a to k vyhledávání, sbírání, přepravě, stanovení diagnózy nebo k léčení i k poskytnutí první pomoci nebo k prevenci nemocí (jsou jimi například nemocnice, ošetrovny a podobné jednotky, transfúzní střediska, střediska a ústavy lékařské prevence, zdravotnická skladiště a zdravotnické a farmaceutické sklady takových jednotek). Zdravotnické jednotky mohou být nepohyblivé nebo pojízdné; rovné postavení mají zdravotnické přepravní prostředky. **Ne každý** takovýto objekt však má právo být označen znakem Červeného kříže a znaky jemu rovnocennými, neboť speciální ochrany dle mezinárodního práva požívají jen zdravotnické jednotky a personál uvedené v části 4.

⁵ V době ozbrojeného konfliktu se v **identifikační funkci** musí užít znak malého rozměru relativně k velikosti označovaného objektu (malý znak na dveřích služebního vozu, znak na dveřích budovy, členský odznak apod.), aby nemohl vzniknout dojem, že jde o objekty či personál zdravotnických jednotek chráněné Ženevskými úmluvami.

V **ochranné funkci** se naopak užívá znaku co možná největších rozměrů (na střeších budov, svislých i vodorovných plochách vozidel, vlajkách, vestách, náramenních páskách apod.).

Zda znak plní funkci ochrannou, nebo identifikační, rozhoduje jen jeho relativní velikost, ne například to, zda je či není doplněn nápisem. Tedy i dostatečně velký znak národní společnosti může plnit funkci ochrannou.

Rozměr znaku se posuzuje v poměru k objektu, na němž je umístěn (znak 1×1 m vedle vchodu do budovy lze považovat za symbol identifikační, stejný znak na vozidle však naznačuje funkci ochrannou – rozměr například 20cm však již naznačuje funkci identifikační). Nedostatečná velikost ochranného znaku sice právně neznamená, že by zdravotnická jednotka nebyla chráněna, avšak fakticky se tak její ochrana značně snižuje. Proto pro ochranné označení budov je třeba použít například vlajek, znaků na střeše, pro osobu pak znaku na vestě, přilbě a podobně.

ani tvar hranic či odstín jeho bílého podkladu⁶. Obvykle se používá kříž rovnoramenný, nejčastěji takzvaný kříž z pěti čtverců nebo se takto opticky jeví.

doporučené provedení znaku Červeného kříže

Stejně tak není vymezena ani přesná podoba ostatních znaků, v případě Červeného půlměsíce není předepsána ani jeho stranová orientace. V případě Červeného krystalu nejsou stanoveny jiné metrické parametry než to, že se jedná o čtvercový rámeček postavený na hrot.

doporučená provedení znaků Červeného půlměsíce, Červeného lva a slunce a Červeného krystalu

3. Právní úprava použití a ochrany rozeznávacích znaků v České republice

Česká republika je na základě svých mezinárodních závazků povinna zajistit, aby znak Červeného kříže a rozeznávací znaky s ním rovnocenné byly používány v souladu s pravidly mezinárodního práva, a současně zajistit postih všech činů odporujících jeho ustanovením o užívání těchto znaků⁷.

Ženevskými úmluvami a jejich dodatkovými protokoly, které jsou součástí právního řádu ČR, je **v každé době zakázáno** jakékoli jiné než dále popsané oprávněné použití těchto znaků, jejich názvů, jakož i znaků a názvů⁸ je napodobujících, ať jsou důvody takového užívání jakékoli.

⁶ Zejména proto, aby jej bylo možno v nouzi zhotovit i improvizovanými prostředky.

⁷ Viz zejm. čl. 49, 53 a 54 I. Ženevské úmluvy a čl. 6 III. Protokolu.

⁸ Krom názvů uvedených znaků je zakázáno zneužít i názvu „ženevský kříž“.

Ochrana rozeznávacích znaků a úprava jejich použití je promítnuta zejména do následujících právních předpisů:

- zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích,
- zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- vyhláška č. 387/2010 Sb., o zobrazení vojenského znaku a národního rozlišovacího znaku, způsobu označování vojenského materiálu vojenským znakem a mezinárodně platným rozeznávacím znakem, zobrazení vojenského stejnokroje a vojenských odznaků a jejich nošení a označování vojenské techniky národním rozlišovacím znakem nebo státním symbolem anebo znakem Hradní stráže.

▪ Zneužití⁹ rozeznávacích znaků jako přestupek

Obecnou právní úpravu představuje **zákon o některých přestupcích**, podle jehož § 3 je **přestupkem** poškození, zneužití nebo hrubé znevážení jiného zákonem chráněného symbolu než státního symbolu České republiky¹⁰. Správní orgán může přestupci uložit pokutu. Věcně příslušným správním orgánem k řízení o tomto přestupku je **obecní úřad obce s rozšířenou působností**¹¹ (nestanoví-li zákon jinak¹²).

V České republice nadto požívá **zvláštní právní ochrany** před zneužitím znak Červeného kříže. Příslušnou právní úpravu představuje **zákon o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži**, podle jehož § 2 je **přestupkem** neoprávněné užití znaku (a názvu) Červeného kříže nebo znaku (a názvu) **jej napodobujícího**.

V takovém případě je držitel věci povinen označení věci Červeným křížem či znakem jej napodobujícím bezodkladně odstranit, v opačném případě tak učiní příslušný správní orgán na náklad držitele. Správní orgán může přestupci rovněž uložit pokutu. Věcně příslušným správním orgánem k řízení o tomto přestupku je též orgán, jako v případě přestupku dle § 3 zákona o některých přestupcích. Na rozdíl od přestupku

⁹ Pokud jde o terminologii, je **zneužitím** jakékoli neoprávněné použití znaku Červeného kříže a znaků s ním rovnocenných, bez ohledu na intenzitu takového porušení práva (srv. I. Ženevská úmluva či I. Protokol). Jedná se o škálu protiprávních jednání od porušení nižší intenzity (např. neoprávněné použití znaku ČK k označení běžné autolékárničky) přes zneužití znaku pro komerční účely až po nejtěžší případy zneužití (např. zneužití znaku ČK k maskování vojenských akcí). Důležitou okolností také je, zda ke zneužití dojde v době mírové či v době ozbrojeného konfliktu (např. neoprávněné označení dané nemovitosti znakem ČK, které v době mírové bude představovat jen přestupek, může být v době války posouzeno jako trestný čin).

¹⁰ Za symbol chráněný zákonem se považují i **všechny** zde pojednávané rozeznávací znaky, neboť mezinárodní smlouvy je chránící jsou v souladu s Ústavou ČR součástí právního řádu ČR.

¹¹ Viz § 60 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹² Jiný správní orgán je příslušný například v případě příslušníků bezpečnostních sborů nebo osob podléhajících vojenské kázeňské pravomoci – v úplnosti viz § 4 odst. 4 a 5 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

podle § 3 zákona o některých přestupcích není ke spáchání tohoto přestupku vyžadováno poškození ani hrubé znevážení.

K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se (na rozdíl od právnické osoby a fyzické podnikající osoby) vyžaduje zavinění. Podle § 15 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pak postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

Ustanovení § 3 odst. 1 zákona o některých přestupcích stanoví, že se „fyzická osoba dopustí přestupku tím, že úmyslně poškodí, zneužije nebo hrubě zneváží jiný zákonem chráněný symbol než státní symbol České republiky“. Zákon tak explicitně stanoví, že je třeba ke spáchání výše uvedeného přestupku **úmyslu**.

Ustanovení § 2 zákona o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži naopak o formě zavinění mlčí, když stanoví, že se „fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že neoprávněně použije znak nebo název uvedený v § 1“. Dle § 15 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich tak v daném případě postačí **zavinění z nedbalosti**.

Odpovědnost právnické osoby a fyzické osoby podnikající za přestupek je naproti tomu koncipována jako odpovědnost **objektivní**, zavinění se tedy u nich nezkoumá¹³.

Postup v případě zjištění zneužití rozeznávacích znaků

Jak postupovat, bude-li se někdo domnívat, že došlo například ke zneužití znaku Červeného kříže nebo dalších rozeznávacích znaků či znaků je napodobujících?

V takovém případě je vhodné, aby ve smyslu § 42 zákona č. 500/2004, správní řád, tuto skutečnost oznámil **správnímu orgánu** (z důvodu urychlení řízení by se mělo jednat o orgán příslušný věcně i místně, tedy obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu měl být přestupek spáchán¹⁴). Pokud o to ten, kdo podnět podal, požádá, je mu správní orgán povinen do 30 dnů sdělit, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu. Podezření ze spáchání přestupku lze oznámit též Policii ČR, která tuto skutečnost oznámí bez zbytečného odkladu příslušnému správnímu orgánu.

Podle zkušeností z praxe bývá mnohdy zneužití znaku Červeného kříže dáno pouhým nepochopením právní úpravy. V takovém případě lze doporučit, aby se ten, kdo zneužití znaku Červeného kříže zjistil, obrátil na **Český červený kříž**, který se pokusí tomu, kdo znak Červeného kříže či znak jej napodobující použil, věc objasnit a vyřešit tak, aby bylo od protiprávního jednání upuštěno, aniž by bylo nutno řízení o přestupku zahajovat.

¹³ Právnická osoba se může zprostit odpovědnosti za přestupek v případech stanovených v § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁴ Viz § 62 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; pokud nelze takto určit místní příslušnost, pak se uplatní kritéria v následujících odstavcích § 62.

▪ Zneužití rozeznávacích znaků jako trestný čin

V případě stavu ohrožení státu, válečného stavu, války nebo jiného ozbrojeného konfliktu může zneužití označení Červeného kříže nebo jiných rozlišovacích znaků nebo barev uznávaných mezinárodním právem pro označení zdravotnických institucí nebo dopravních prostředků zdravotnické pomoci nebo evakuace být **trestným činem** podle § 415 **trestního zákoníku**, za nějž je možno – s ohledem na závažnost způsobeného následku – uložit pachateli i výjimečný trest.

Uvedeného trestného činu se může dopustit i osoba právnická, které pak hrozí sankce předvídané zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob¹⁵.

V tomto smyslu je žádoucí připomenout **povinnost** pro české občany či české právnické osoby působící v oblastech ozbrojeného konfliktu **v zahraničí** řídit se i tam pravidly mezinárodního humanitárního práva a českého právního řádu ve vztahu k mezinárodním rozeznávacím znakům.

4. Oprávnění uživatelé znaku Červeného kříže

Kdo a k jakým účelům je oprávněn znak Červeného kříže v ČR užívat?

Právní úprava rozlišuje, zda jde o dobu míru, nebo dobu ozbrojeného konfliktu.

▪ V době míru mohou znak Červeného kříže užívat **pouze**:

- a) zdravotnická služba Armády ČR k označení svých útvarů a útavů, personálu a materiálu chráněných Ženevskými úmluvami,
- b) Český červený kříž k označení zdravotnických jednotek, personálu a materiálu a při své ostatní činnosti odpovídající zásadám vysloveným na Mezinárodní konferenci Červeného kříže¹⁶,
- c) Mezinárodní výbor Červeného kříže a Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce,
- d) poskytovatelé **bezplatně** zdravotní péče k označení personálu a materiálu, avšak jen s výslovným souhlasem Českého červeného kříže; písemné souhlasy vydává jednotlivým poskytovatelům Úřad Českého červeného kříže v Praze a jsou zveřejňovány na webových stránkách Českého červeného kříže¹⁷.

Historická poznámka: Až do devadesátých let 20. století bylo u nás obvyklé, že veškerá zdravotnická zařízení či sanitky byly označeny znakem Červeného kříže. To

¹⁵ Těmito sankcemi jsou například zrušení právnické osoby, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci nebo zákaz účasti ve veřejné soutěži.

¹⁶ Účastníky Mezinárodní konference Červeného kříže a Červeného půlměsíce jsou státy – smluvní strany Ženevských úmluv a všechny složky Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce.

¹⁷ http://www.cervenykriz.eu/cz/znak_ck_souhlasy.aspx

bylo dáno tím, že právě do privatizace zdravotnictví v ČR byl stát monopolním poskytovatelem zdravotní péče, a to péče bezplatné. Užití znaku Červeného kříže tak bylo pokryto generálním souhlasem vydaným Československým Červeným křížem (ČSČK) ministerstvu zdravotnictví. Historickým důvodem bylo i to, že stát v padesátých letech znárodnil jak sanitní službu provozovanou do té doby Československým červeným křížem (stát od ČSČK roku 1952 převzal síť 392 záchranných stanic Automobilové záchranné služby ČSČK včetně 804 sanitních automobilů) tak i jeho další sanatoria a zdravotnická zařízení, přičemž sanitky i budovy byly tehdy opatřeny znakem Červeného kříže.

O způsobu **označení poskytovatelů zdravotní péče v době míru** alternativními znaky pojednává část 6.

- **V době ozbrojeného konfliktu** do popředí vystupuje **ochranná funkce znaku**.

Znak Červeného kříže mohou užívat **pouze**:

- a) zdravotnická služba Armády ČR k označení svých útvarů a ústavů, personálu a materiálu chráněných Ženevskými úmluvami,
- b) **státní** civilní zdravotnické jednotky k označení svého personálu a materiálu (jde o zdravotnické jednotky zřizované státem, což jsou zejména fakultní nemocnice, státní nemocnice, státní odborné léčebny, psychiatrické nemocnice, orgány ochrany veřejného zdraví a zdravotní ústavy),
- c) civilní zdravotnické jednotky **určené státem** k poskytování zdravotní péče v době ozbrojeného konfliktu k označení svého personálu a materiálu (aktuálně jde o zdravotnické jednotky základních a ostatních složek IZS¹⁸, i když nepatří mezi jednotky státní; jsou jimi zejména zdravotnická záchranná služba a poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem),
- d) Český červený kříž k označení svých **zdravotnických jednotek**, jejich personálu a materiálu, a to nejen v případě, kdy Český červený kříž působí jako pomocná zdravotnická služba armády, ale i tehdy, kdy jeho jednotky poskytují pomoc na základě vlastní iniciativy (zařazení do IZS či jiného systému není podmínkou); pro své ostatní činnosti může Český červený kříž v době ozbrojeného konfliktu používat znak Červeného kříže ve funkci **identifikační**,
- e) Mezinárodní výbor Červeného kříže a Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce.

Je třeba zdůraznit, že výše **uvedené výčty** oprávněných uživatelů znaku Červeného kříže jsou **taxativní**, a tedy jinými osobami, právníckými ani fyzickými, nebo pro jiné účely nesmí být znaku Červeného kříže **za žádných okolností** použito. Užije-li znaku Červeného kříže jiný subjekt než některý z výše uvedených, dopouští se jeho **zneužití**.

¹⁸ Viz § 4 odst. 9 zákona o integrovaném záchranném systému.

5. Příklady zneužití znaku Červeného kříže a znaků jej napodobujících

Uvádíme příklady nejčastějších druhů zneužití znaku Červeného kříže – od neoprávněného označení prodejny či firmy nebo zneužití k označení různých zdravotnických zařízení, přes zneužití v reklamních kampaních až po neoprávněné označování různých druhů produktů.

Setkat se lze také se snahou učinit znak Červeného kříže či symbol jej napodobující součástí ochranné známky. Oblast řízení o ochranných známkách náleží do působnosti Úřadu průmyslové vlastnictví, který na základě ustanovení § 4 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, takovou přihlášku odmítne.

ZAPLATÍME VAŠI HYPOTÉKU!

Za **symbol napodobující znak Červeného kříže** (napodobenina) označujeme jakékoli vyobrazení, u něhož hrozí, že může být se znakem Červeného kříže za určitých podmínek – včetně špatné viditelnosti či nedostatečného pozorovacího času – zaměněno, přičemž není podstatný tvar či poměr délek ramen, jejich úhel, barva podkladu apod.; za napodobeninu se dále považuje například kříž částečně překrytý jiným symbolem, kříž mající červený jen obrys či jen některé z ramen a také obrácené pořadí barev kříže a podkladu.

Vzhledem k velmi obecnému vymezení znaku Červeného kříže samotného, je rozsah pojmu napodobenina značně široký.

V zájmu ochrany znaku Červeného kříže platí zásada, že v případě pochyb, zda se v případě posuzovaného symbolu o napodobeninu znaku Červeného kříže jedná či nikoli, je na místě přiklonit se k tomu, že o napodobeninu jde.

Dále uvádíme některé **příklady napodobenin** znaku Červeného kříže.

Jak jsme již uvedli, pokud někdo užije symbol napodobující znak Červeného kříže a není oprávněnou osobou k užití znaku Červeného kříže, jde o stejné protiprávní jednání, jako by takto použil přímo znaku Červeného kříže.

Je-li někdo oprávněnou osobou k užití znaku Červeného kříže, pak má ke svému ochrannému označení použít znak Červeného kříže, nikoli jeho napodobeninu. **Protiprávním však není jednání osoby oprávněné** k používání znaku Červeného kříže, pokud užije jeho napodobeniny například pro dekorativní účely (medaile, kde podklad není bílý či je kresba znaku zlatá, grafické variace na téma Červeného kříže, diplomy apod.), což se běžně praktikuje.

6. Alternativní znaky

Především neoprávněnému užití znaku Červeného kříže (např. pro označení lékáren nebo ambulancí či osob poskytujících první pomoc nemajících oprávnění k užití znaku Červeného kříže) lze i tím, že se v těchto situacích použije jiných symbolů, které mají mezinárodně sdílený význam.

nemocnice

lékárna

první pomoc

ambulance

příklady vhodných alternativních symbolů

* * *

Tento dokument byl vydán Národní skupinou pro implementaci mezinárodního humanitárního práva dne 19.06.2018 a nahrazuje dokument téhož názvu ze dne 03.10.2013.